

ההכרזה על מדינה פלסטינית: הפוך על הפוך: ההזדמנות המדינית הגדולה

תקציר מנהלים

1. נייר זה מציע מתווה ליוזמה מדינית ישראלית לקראת המהלך הפלסטיני החד-צדדי לקבלת הכרה של האו"ם ברשות הפלסטינית כמדינה עצמאית, במהלכו ולאחריו (להלן 'הכרה במדינה פלסטינית'). על סמך מתווה זה, ישראל תוכל:

 - להיכנס למו"מ עם ארצות הברית והקהילה הבינלאומית על התנאים שבהם מועצת הביטחון תכיר במדינה הפלסטינית. אם ייענו תנאי ישראל, גם היא תוכל להכיר במדינה הפלסטינית ולהפוך את המהלך הפלסטיני, שנועד, בראש ובראשונה, להביך אותה, על פניו; או
 - לעצב את 'היום שאחרי' ההכרה במדינה הפלסטינית על בסיס התייחסות עקרונית ומעשית ליישות הפלסטינית ככתובת משפטית ומדינית, שזכויותיה, חובותיה ואחריותה ברורים ומחייבים יותר במשפט הבין-לאומי.
2. יתרונותיה העיקריים של יוזמה ישראלית כנ"ל עשויים להיות שלושה:

 - מיצוי ההזדמנויות שיוצר המהלך המדיני הפלסטיני ישראל לעגן את העיקרון של שתי-מדינות-לשני-עמים ולבצר את מעמדה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי; להבטיח אינטרסים ביטחוניים; לדלל את בעיית הפליטים; לפרוץ את המבוי הסתום בתהליך המדיני; לבצר את מעמדה של ירושלים ולשפר את הקשרים עם ארה"ב;
 - הצטיינות ישראל כנכס ולא כנטל לבעלות בריתה באמצעות נטילת יוזמה בזירה הפלסטינית על רקע אי היציבות וחוסר הוודאות האזורית, ובמיוחד לנוכח המשבר בין ישראל לבין מצרים ותורכיה, והתסכול של הממשל האמריקני מחוסר היכולת להביא להישג משמעותי במזרח התיכון.
 - הפחתת הסיכוי לעימות בין צה"ל לבין האוכלוסייה הפלסטינית שעלול להתפתח לכלל הפתעה אסטרטגית עבור ישראל, משום שהוא שנוי במחלוקת בתוך ישראל; בשעה של מתיחות אזורית גבוהה; ללא תמיכה של רבים בישראל ובמרבית הקהילה היהודית בארצות הברית ותוך מתיחות גוברת עם הערבים אזורי ישראל והבדואים;
 - נזקיו של עימות כזה עלולים להיות משמעותיים וארוכי טווח ובכלל זה עליית מדרגה במגמת הדה-לגיטימציה לישראל; קרע בין העולם היהודי לישראל; משבר ביחסים בין ממשלת ישראל לממשל בארה"ב; מגבלות קשות על יכולת הפעלת הכוח הישראלית; משבר פנים-ישראלי עם חלק מהאוכלוסייה היהודית וגם עם האזרחים הערבים והבדואים; ואף קריסת הרשות הפלסטינית ופתרון שתי המדינות (וכל זאת מבלי להזכיר את איראן, חיזבאללה, תורכיה וכיו"ב). כך, ישראל עלולה להיכנס להתנגשות, שעלולה להיראות בתחילה כעימות מקומי מול יריב חלש ולא מאורגן, אך בפועל תהפוך לעימות אסטרטגי.
3. הישגים אלה מותנים בגיבוש עסקה מדינית, שתאפשר לישראל להסיר את התנגדותה להכרה במדינה הפלסטינית במועצת הביטחון, ולקבלתה של המדינה החדשה כחברה מלאה בארגון. זאת על בסיס תיאום הדוק עם המדינות המובילות ובראשן ארה"ב וגם עם הפלסטינים (אם הדבר אפשרי) על לשון ההחלטה ותוכנה. כמובן שמהלך כזה יאפשר לארה"ב להימנע מהטלת וטו.

4. המהלך המדיני המוצע מבוסס על העקרונות הבאים:
- א. המדינה הפלסטינית תוכרז ותוכר ע"י מדינות העולם, ובכללן ארה"ב וישראל;
 - ב. עיגון העיקרון של שתי-מדינות-לשני-עמים: ההחלטה במועבה"ט צריכה להתבסס על עקרון זה ותאמר במפורש: Jewish State או nation state of the Jewish people במקביל ל- Arab / Palestinian state, או, לכל הפחות שהסדר הקבע מבוסס על העיקרון של "two states for two peoples";
 - ג. המדינה הפלסטינית תירש את הרשות הפלסטינית על שלל סמכויותיה לפי הסכמי אוסלו וההסכמים שנחתמו לאחר מכן. גם שטח עזה יוכר כחלק מהמדינה הפלסטינית העתידית, אך לא תהיה הכרה במשטר חמאס שם עד שיקבל את דרישות הקוורטט וישוּב להיות חלק מהמדינה הפלסטינית;
 - ד. בנוסף לכך, ישודרגו סממני הריבונות של המדינה הפלסטינית שאינם קשורים לסוגיות התלויות ועומדות בין ישראל לבין הפלסטינים. כך למשל, המדינה הפלסטינית תורשה להנפיק מטבע ולקיים קשרי סחר והסכמים בין-לאומיים, אך גבולותיה הסופיים וסידורי הביטחון עימה ידונו במסגרת משא ומתן עתידי בין המדינות (ר' להלן);
 - ה. שטחה של המדינה הפלסטינית הוא בעזה ובאיו"ש, וגבולותיה של המדינה עם ישראל ייקבעו במו"מ בין הצדדים. בעזה קיים שלטון בלתי לגיטימי שישראל והקהילה הבינלאומית לא מכירים בו; ארה"ב תרשום בפניה את התביעה הפלסטינית לכך שגבולות הקבע יתבססו על קווי ה-4/6 (אך לא תכיר בכך), ותכריז שגבולות הקבע ייקבעו במשא ומתן בין המדינה הפלסטינית לבין ישראל עפ"י ההסכמים הקיימים בין ישראל לפלסטינים;
 - ו. הסדרי ביטחון: ארה"ב תערוב לישראל שבמצב הקבע יכוננו סידורי ביטחון מוסכמים במעטפת החיצונית של הגדה המערבית בתיאום עם ירדן וגם בשטחי המדינה הפלסטינית. עזה לא תחובר למדינה הפלסטינית באמצעות מעבר בטוח עד שלא יותקנו הסדרים דומים בגבולה עם מצרים;
 - ז. הגנה עצמית והגנה משפטית: הקהילה המשפטית תכיר בזכותה של ישראל להגנה עצמית מכל איום הנשקף מתוך השטח הפלסטיני, ותיתן גיבוי לשיטת המשפט הישראלית ולשיטת החקירות בישראל כדי לתת משנה תוקף לעקרון המשלימות (Complementarity principle) שמאפשר הגנה בפני תביעות והליכים בערכאות בינלאומיות;
 - ח. נציגויות דיפלומטיות: ישראל והפלסטינים יכוננו נציגויות דיפלומטיות הדדיות בת"א וברמאללה בהתאמה; ארה"ב תעביר את נציגותה הדיפלומטית שמכסה את שטחי הגדה ועזה לרמאללה והיא תועלה לדרג שגרירות; במקביל, הנציגות הפלסטינית בווינגטון תהיה של המדינה הפלסטינית ולא של אש"ף (בדומה למעמד של שגרירות ישראל ביחס לנציגות של הסוכנות היהודית); ארה"ב תגבה את ישראל במהלכים ברוח זו כלפי מדינות אחרות (ובעיקר אלו עם קונסוליות בירושלים);
 - ט. קיום בחירות בגדה: ישראל תאפשר את קיום הבחירות בגדה לרש"פ (אם הפלסטינים יצליחו לקיים בחירות בעזה, אדרבא) כדי ליצור הנהגה פלסטינית של המדינה הפלסטינית בגבולותיה הזמניים שיהיו לה כוחות וסמכויות של ייצוג; המדינה הפלסטינית היא ורק היא תייצג את זכויות העם הפלסטיני ועל כן גם נושאת בחובות לכל הנעשה בשטחה;
 - י. חידוש התהליך המדיני בין שתי המדינות ומיקודו בנושאים שבסמכותה של המדינה הפלסטינית כגון גבולות, ביטחון, כלכלה, סחר, שמירת הסביבה, ואף הסדרים שוטפים בירושלים. 'הסוגיות ההיסטוריות' שנובעות מהסכסוך שהחל ב-1948 או סוגיות שנוגעות לכלל העם הפלסטיני כגון סוגיית הפליטים או מעמד המקומות

הקדושים בירושלים יידונו רק בשלב מאוחר יותר לאחר שתוסדר שאלת הייצוג הפלסטיני (ר' להלן);

יא. **שחרור אסירים פלסטינים לגדה המערבית** כמעשה של רצון טוב.

5. **למהלך זה מספר יתרונות נוספים:**

א. **דילול סוגיית הפליטים:** ישראל תוכל לאפשר שיבת פליטים למדינה הפלסטינית (בכפוף לשיקולי ביטחון) ולפעול לסיום נוכחותה של אונר"א בעזה ובגדה ולהעברת סמכויותיה בנוגע לפליטים ולמחנות הפליטים לממשלת המדינה הפלסטינית; כמו-כן, ניתן יהיה לקרוא להפסקת המצב שבו אדם יכול להיות פליט פלסטיני ואזרח של מדינה שלישית;

ב. **ישראל תוכל לקבל מארה"ב חבילת סיוע ביטחוני ייעודית ומיוחדת** שתבטיח את יכולתה להתמודד עם איומים עתידיים על רקע השינויים במזרח התיכון ובהערכת האיום כגון בבניית גדר ההפרדה בגבול מצרים או ברכישת מערכות כיפת ברזל להגנה על לב המדינה;

ג. **יונתן פולארד:** מהלך מדיני כנ"ל, שחוסך מארה"ב את הצורך להטיל וטו במועצת הביטחון, עשוי לפתוח פתח לרצון טוב שיוביל לשחרורו של יונתן פולארד.

6. **למרות קוצר הזמנים עד להכרעה באו"ם ובגללו, זהו הזמן הטוב ביותר להניע מהלך ישראלי, מהסיבות הבאות:** (א) אין בכוחה של ישראל לסכל את המהלך הפלסטיני, ולכן היא עלולה לחוות תבוסה דיפלומטית באו"ם ולהביך את בעלות בריתה הקרובות, ובראשן ארה"ב; (ב) יוזמה מדינית ישראלית שמקבלת את העצמאות הפלסטינית מעבירה את 'נטל ההוכחה' לצד הפלסטיני והערבי; (ג) כינוס העצרת הכללית מאפשר דיונים קדחתניים בין מנהיגי העולם; (ד) לא ניתן היה להניע מהלך מדיני כזה מוקדם יותר, בראש ובראשונה משום שהגיונו של המהלך הפלסטיני הוא לעומתי, ואם ישראל הייתה תומכת בהכרה, סביר שהפלסטינים היו יורדים מהעץ'.

מבוא

7. **בחודש זה מתכוונת ההנהגה הפלסטינית להביא בפני האו"ם את הבקשה להכרה במדינה הפלסטינית.** בשלב זה, לא ברור מה יהיה נוסח הבקשה, והאם היא תוגש רק לעצרת הכללית של האו"ם או גם למועצת הביטחון.¹ מכל מקום, ברור כבר כעת כי בעצרת הכללית יהנו הפלסטינים מתמיכה של רוב מדינות העולם.

8. **המהלך הפלסטיני מציב את ישראל בפני דילמה:** למרות שישראל תומכת בעקרון של שתי-מדינות-לשני-עמים שמבוסס על הקמת מדינה פלסטינית, היא מתנגדת להכרה במדינה פלסטינית באו"ם ופעלה למנעה.² זאת עקב הנימוקים הבאים:

■ קביעת עמדה חד-צדדית של האו"ם בנוגע לסוגיות הקבע בתנאים לא נוחים לישראל (כגון גבולות '67);

■ צמצום מרחב התמרון המדיני והצבאי של ישראל לנוכח 'הזכויות המוקנות' של המדינה הפלסטינית על המרחב היבשתי, האווירי והימי שלה;

¹ האפשרויות שזכרו באחרונה הן ניסיון להתקבל כחברה מלאה באו"ם דרך מועצת הביטחון (אשר ניתן לסכלה באמצעות וטו של אחת מהחברות הקבועות), החלטות אחרות במועצה ביטחון שתומכות במדינה עצמאית אך אינן מקנות חברות באו"ם, פניה לעצרת להכרה במדינה פלסטינית, כינוס עצרת מיוחדת באמצעות שימוש בעילת, Uniting for Peace, ודרישה ליישום החלטה 181 (תכנית החלוקה).

<http://www.jpost.com/MiddleEast/Article.aspx?id=224594>

² ר' לדוגמה את התכנית ששלח משרד החוץ לשגרירויות ישראל בחו"ל לסיכול יוזמת ההכרה במדינה הפלסטינית באו"ם ר' **הארץ**, 6/10/11.

- הקניית סמכות שיפוט של בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג על שטחי המדינה הפלסטינית ובכלל זה השפעה על מעמדם המשפטי של חיילי צה"ל ושל ההתנחלויות והמתנחלים;
- השתלטות חמאס על המדינה הפלסטינית;
- התקוממות עממית פלסטינית שתביא לעימות ישיר עם צה"ל בהשראת 'אביב העמים' הערבי;
- סכנה של קריסת של הרשות הפלסטינית אם המהלך הפלסטיני ייכשל שתביא לחידוש השליטה המלאה של ישראל באוכלוסייה הפלסטינית בגדה;
- הקמתה של מדינה פלסטינית שלא מכירה במדינת ישראל כמדינה יהודית.

9. **סתירה זו נובעת מההתלבטות בין שני הגיונות:**

- **ההיגיון הביטחוני הישראלי: להישאר בגדה** – הגיון זה מדגיש את החשש שכל שטח שממנו תיסוג ישראל ישמש כר לפעילות עוינת נגדה, בין השאר, באמצעות ירי תלול מסלול אל עבר ריכוזי אוכלוסייה במרכז הארץ. איום זה יתעצם ככל שהמדינה הפלסטינית תשלוט במרחב האווירי ובמעברי הגבול שלה. לפיכך, על ישראל לשלוט בחלקים חיוניים מהשטחים, ואולי אף לחדש את שליטתה הביטחונית בעזה;
- **ההיגיון המדיני הישראלי: לצאת מהגדה** – בשל המתקפה על הלגיטימציה של ישראל והחשש להפוך למדינה מצורעת שתאבד את זהותה היהודית, הגיון זה רואה בהמשך השליטה בשטחים הפלסטיניים המאוכלסים, ובקולות הקוראים לפרק את הרשות הפלסטינית ולהטיל את מלוא נטל הכיבוש על ישראל כאיום קיומי³;

ואכן, בחמש-עשרה השנים האחרונות ישראל נעה כמטוטלת בין ההיגיון המדיני להיגיון הביטחוני הנ"ל. כל ניסיון להתמודד עם אחד מהאיומים מעצים את משנהו. מצד אחד, ההגיון המדיני עיצב את הסכמי אוסלו א' ו-ב', את פסגת קמפ-דיוויד, את ההתנתקות מעזה, את תכנית ההתכנסות של ממשלת אולמרט ואת תהליך אנאפוליס. מצד שני, ההיגיון הביטחוני עיצב את מדיניותה של ישראל לקראת מזכר וואי, בימי חומת מגן ובעופרת יצוקה.

10. **ישראל נעה כמטוטלת גם בין היגיון של מו"מ להיגיון חד-צדדי.** הדילמה הישראלית נובעת מכך שלמרות ההשלמה עם הצורך הישראלי לסיים את השליטה בפלסטינים, בפועל, שני הנתיבים המדיניים העומדים בפני ישראל – מו"מ ומהלך חד-צדדי – חשופים לבעיות מבניות מורכבות. כך:

- **מצד אחד, דבקות ישראלית בעיקרון המשא ומתן משמעה כי הרצון הפוליטי הפלסטיני ויכולת המשילות הפלסטינית, היא תנאי לכל התקדמות מדינית.** אולם השילוב בין חולשת המערכת הפוליטית הפלסטינית והדעה הרווחת בצד הפלסטיני שהזמן פועל לטובתם, מביא בפועל להסלמה בדרישות, להתארכות המשא ומתן ולהתרחבות סדר היום;

- **מצד שני, מהלכים חד-צדדים חיזקו את הגורמים הקיצוניים והעניקה להם זכות וטו באמצעות הפעלת אלימות לשם סיכול את ההתקדמות המדינית.**

וכך, מצד אחד, הגיון המו"מ עיצב את תהליך אוסלו, מפת הדרכים ואנאפוליס; מצד שני, היגיון החד-צדדי עיצב את התנתקות מעזה ואת 'תכנית ההתכנסות' בגדה המערבית של רה"מ אולמרט, אשר נגנזה בסופו של דבר.

11. **ההכרזה על המדינה הפלסטינית עלולה לסבך את ישראל במשבר מדיני, ביטחוני וצבאי חסר תקדים במורכבותו כתוצאה מהתלכדות של התפתחויות ומגמות אזוריות ועולמיות:**

- **המשברים והמתחויות עם מצרים, ירדן ותורכיה** – שיאם הזמני של המשברים והמתחויות בין ישראל לבין שלוש בנות בריתה האזוריות החשובות ביותר עד לא

³ [לחצו כאן](#) לאימו של עבאס לפרק את הרשות הפלסטינית.

מכבר, אשר מתנקז גם הוא לספטמבר, מחייב את ישראל להיערך לאפשרות של שינויים בסיסיים במעמדה הגיאוגרפי-אסטרטגי וביכולת התמרון המדינית והצבאית שלה שעלול להיגרר אף לכלל עימות צבאי מולן;

■ **תסכול אמריקאי גובר שבא לידי ביטוי פומבי בדבריו של מזכיר ההגנה, גייטס – מצד אחד, אובמה התחייב שמדינה פלסטינית תוקם עד שנת 2011, והקמה מוסכמת של מדינה כזו עשויה להתברר כהישג היחיד של מדיניות החוץ שלו באזור. מצד שני, אין כל סיכוי לממש יעד זה או להתקדם אליו באופן משמעותי לאור העמדות של הצדדים. זאת ועוד, ההשלכות של הטלת וטו אמריקאי על ההכרה במדינה הפלסטינית על מעמדה של וושינגטון במזרח התיכון עלולות לפגוע בישראל כבומרנג, משום שהיא תיתפס כמי שגוררת את ארה"ב לעימות מדיני מיותר;**

■ **העדר גיבוי מצד רבים בישראל ובעולם היהודי, שרואים בעימות עם הפלסטינים על רקע התנגדות להקמת מדינתם עימות מיותר. בקהילות רבות ישראל הפכה זה-לזה-מכבר לנושא מקטב ומפגל;**

■ **המתח ביחסי הממשלה עם הערבים אזרחי ישראל ועם הבדואים בנגב שמחכה להתפרץ;**

■ **רשת הדה-לגיטימציה כנגד ישראל, שכבר הוכיחה את יכולתה להוציא מאות אלפי אנשים לרחובות של הערים הראשיות באירופה;**

■ **ההתקוממות האזרחית והמציאות הייחודית של פריסת ההתנחלויות מציבה בפני צה"ל אתגר חסר תקדים. התושבים הפלסטינים שואבים עידוד רב מכך שעד כה כוחות צבא ומשטרה לא מצליחים להכיל התקוממות עממית נחושה לאורך זמן (למעט באיראן ובסוריה, שם נעשה שימוש בכוח ברוטאלי).**

12. **עימות מול האוכלוסייה הפלסטינית בספטמבר עלול להתדרדר לכלל אירוע אסטרטגי רב-משמעויות וחסר תקדים במורכבותו. אירוע זה עלול להגיע לכלל קריסת הרשות הפלסטינית ופתרון שתי המדינות; עליית מדרגה במגמת הדה-לגיטימציה לישראל; קרע בין העולם היהודי לישראל; משבר ביחסים בין ממשלת ישראל לממשל בארה"ב; מגבלות קשות על יכולת הפעלת הכוח הישראלית; ומשבר ציבורי פנים ישראלי. כך, ישראל מתנהלת כאילו היא נכנסת לעימות מקומי, מוגבל מול יריב אזרחי חלש ולא מאורגן שדורש טיפול באמצעי אל-הרג, בפועל, ישראל עלולה להיקלע לעימות בעל משמעויות אסטרטגיות מרחיקות לכת.**

איך מעצבים את מצב קבע: הסדר קבע, הסדר ביניים או חד-צדדיות בונה?

13. **קיימות שלוש גישות לעיצוב מצב הקבע, אך רק אחת היא בת-קיימא:**

■ **'גישת החבילה' להסכם הקבע שמטרתה השגת סופיות הסכסוך וסופיות התביעות באמצעות הסדר כולל – עפ"י תפיסה זו שאומצה בתהליך אוסלו ואנאפוליס, הסכם אחד כולל יביא לפתרון הסוגיות ההיסטוריות התלויות ועומדות בין העם הפלסטיני לבין מדינת ישראל; לכינונה של מדינה פלסטינית בגבולות קבע; ולהגדרת היחסים בין שתי המדינות. העמדה הפלסטינית הרשמית תומכת בקו זה, וטוענת שהמהלך באו"ם יסייע לזרז את המו"מ שיביא להסכם כזה.**

המכשולים: בין ישראל לפלסטינים קיימים פערים מהותיים בנוגע לסוגיות התלויות ועומדות ובראשן סוגיית הפליטים וירושלים; אסטרטגיה זו דוחפת את הצדדים לדינמיקת 'הכל או כלום', קרי, לדוגמה, גם הסכמה היסטורית על מתווה הגבול ועל ההסדרים בירושלים לא תביא להסכם אם לא תהיה הסכמה בנושא הפליטים; המורכבות הגדולה של הסוגיות עצמן והזיקות ביניהן מהוות חסם משמעותי בפני ההגעה להסכם אחד כולל. יתירה מכך, חמאס, ששולט בעזה ושואף להשתלט על כלל התנועה הלאומית הפלסטינית באמצעות אש"ף, מתנגד באופן עקרוני להסכם כזה אשר נותן לגיטימציה לקיומה של מדינת ישראל, ושליטתו ברצועת עזה מהווה אף היא חסם להסכם כולל. לבסוף, המשבר החוקתי הפלסטיני, שבא לידי ביטוי בהדרה של חמאס

מאשיף ובקריאת התגר שלו על סמכותו של אבו-מאזן להגיע להסכם עם ישראל, הוא חסם מבני לחלופה זו. **לפיכך, במציאות הנוכחית, סיכוייה של אסטרטגיה זו קלושים.**

ולכן, קריאתו של ראש הממשלה בכנסת ובקונגרס לחדש את המשא ומתן חלולה, שכן אין לישראל שותף לתהליך מדיני: בנאומים אלה, הציג ראש הממשלה מעין 'עקרונות פתיחה למשא ומתן' (חלקם נוחים יותר מעקרונות של ממשלות קודמות), וגם הזמין את הפלסטינים לנהל משא ומתן על הסדר הקבע. ואולם, סירוב הפלסטינים בטענה שיש להמשיך את המשא ומתן מהנקודה שבה הוא הופסק או על פי העיקרון של קווי ה-4/6/67, הם רק כיסוי לכך שהמערכת הפלסטינית סובלת מחוסר לגיטימציה פנימית לכל ויתור היסטורי כלפי ישראל. כך או כך, אין לישראל שותף לתהליך מדיני.

■ **הסדר ביניים שמכונן מדינה פלסטינית בגבולות זמניים לפי היגיון 'מפת הדרכים' –** גישה זו חותרת לכינונה של מדינה פלסטינית בגבולות זמניים (מפג"ז) באמצעות משא ומתן. לאחר מכן יעוצב מצב הקבע על בסיס היחסים בין ישראל לבין מדינה זו. **היתרון המרכזי של חלופה זו נובע מהסרת אחריותה של ישראל כלפי הפלסטינים, משחיקת איום המדינה האחת ומפירוק גישת הכל-או-כלום ע"י פיצול הסכם הקבע למספר הסכמים 'קטנים' (על כך בהמשך).**

המכשולים: חלופה זו מעוררת בעיות מדיניות ומשפטיות מורכבות שנובעות מזכויותיהן הטבעיות של מדינות לשליטה במרחב האווירי והימי או במאגרי ובנתיבי המים השונים; יתירה מכך, למערכת החוקתית הפלסטינית אין יכולת לשאת אפילו הסכם ביניים כזה בשל המשבר החוקתי שנמשך מאז ניצחון חמאס ב-2006.

ואולם התנגדותם המפורשת לכינון מפג"ז מאז שנת 2005 של אבו-מאזן והפת"ח, והראייה אותה כ"מלכודת" (2/05), היא הגורם המרכזי להפיכת חלופה זו ללא ריאלית;⁴

■ **חד-צדדיות בונה (Constructive Unilateralism) –** גישה זו מבוססת על צעדים של הצדדים תוך תיאום או הסכמה שבשתיקה, אך ללא הסכם, שמובילים להעמקת ההפרדה בין ישראל לבין הפלסטינים ולביסוס פרדיגמת השתי-מדינות-לשני-עמים. כך, בשנים האחרונות, בצל כישלון המגעים המדיניים הישירים, המשיך שיתוף הפעולה הישראלי-פלסטיני בבניית המוסדות והיכולות של הרשות הפלסטינית לקראת הפיכתה למדינה ונוצר תיאום ושיתוף פעולה ביטחוני יעיל.

14. **לפיכך, לא ניתן להגיע להסכם קבע או הסדר ביניים בין ישראל לפלסטינים** בשל המשבר החוקתי הנובע מהעימות בין חמאס לפת"ח, וגם בשל התנגדות הפלסטינים להסדרי ביניים נוספים. הגישה היחידה האפשרית לניהול התהליך המדיני היא חד-צדדיות בונה שמבוססת על צעדים חד-צדדיים מתואמים.

15. **גם את היוזמה הפלסטינית הנוכחית להכרה במדינתם ניתן לראות כביטוי של חד-צדדיות קונסטרוקטיבית –** היוזמה לקבל הכרה של האו"ם במדינה פלסטינית שלא בדרך של מו"מ עשויה להוביל בפועל לחיזוק עיקרון ההפרדה בין ישראל לבין הפלסטינים ואינה מערערת על פרדיגמת שתי המדינות לשני עמים.

16. **כינונה של מדינה פלסטינית יפתח את צוואר הבקבוק של התהליך המדיני ויאפשר משא ומתן ישיר בין שתי המדינות על הנושאים התלויים ועומדים ביניהן –** הממשקים בין המדינה הפלסטינית לבין ישראל משפיעים על קשת רחבה של תחומים במספר זירות שבהן תוכלנה שתי המדינות לבנות יחסים של דו-קיום:

⁴ אבו-מאזן אמר כי מפג"ז לפני הסכם הקבע היא "מלכודת" וקרא לכונן ערוץ אחורי לדיון בהסכם הקבע במקביל למו"מ על מפת הדרכים (ניו-יורק טיימס, 14/02/05); הוועידה המרכזית של הפת"ח (30/6/05) החליטה לדחות את רעיון המפג"ז וצידדה בהקמתה של מדינה פלסטינית בעלת ריבונות מלאה בגבולות קבע; אבו-עלא הצהיר: "לא נקים מדינה עם גדר הפרדה גזענית, לא תהיה מדינה עם התנחלויות תוקפניות ולא תקום מדינה מבלי לחשיג את כל זכויות עמנו הפלסטיני ואת זכות השיבה" (26/7/05, Ynet).

- **סוגיית הייצוג הפלסטיני** – ההכרזה על מדינה פלסטינית תעורר סוגיות כבדות משקל כגון: את מי מייצגת המדינה הפלסטינית ומי מייצג אותה? לסוגיות אלו יש השפעה מכרעת על מעמדה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי וגם על עתידה של ירדן (זו אחת הסיבות להתנגדותה למהלך הפלסטיני באו"ם). לנושא זה השלכות מרחיקות לכת בראש ובראשונה על מערכת היחסים המשולשת בין ישראל, אזרחי ישראל הערבים והמדינה הפלסטינית. כך למשל, האם המדינה הפלסטינית – בגבולות קבע או בגבולות זמניים – תייצג את תושביה ואזרחיה בלבד או תשאף לייצג את כלל העם הפלסטיני ובכלל זה גם את הערבים אזרחי ישראל? האם היא תהיה מוסמכת לדון בסוגיית הפליטים? מה יהיה מעמדם של הפליטים הפלסטינים שגרים בשטחה?
- **כמובן שזוהי סוגיה מורכבת, אך, לדעתנו, האינטרס הישראלי הוא שהמדינה הפלסטינית תייצג את תושביה בלבד ותייצג על ידי ממשלתה בלבד (ולא אש"ף). ישראל צריכה לעצב את המצב המדיני הזה, וקל יותר יהיה לעשות זאת כשהמדינה הפלסטינית שמוקמת 'מוקפת' על ידי ישראל.**
- **הפיצול בין עזה לגדה** – ההפרדה המדינית, משפטית והגיאוגרפית בין עזה לגדה חותרות תחת עיקרון "עזה והגדה – יחידה טריטוריאלית אחת" שנחשב לאחד ההישגים הבולטים של הפלסטינים בתהליך המדיני. לכאורה, האינטרס הישראלי הוא המשך הפיצול בין עזה לגדה, שיועמק ככל שמצבה של הגדה ישתפר; לישראל אין כל תביעה לבעלות כלפי עזה שהיא, בפועל, חלק של המדינה הפלסטינית שכבר 'שוחרר', אשר עומד בכל התנאים להתגבשותה של מדינה (שטח, אוכלוסייה, מוסדות וקשרי חוץ עצמאיים) ויכול היה ליהנות מהפירות של מעמד זה אלמלא המלחמה שאסר חמאס על ישראל;
- **מכלול נושאים חודרים** – סוגיות בהן מדינת ישראל או המדינה הפלסטינית תחדורנה האחת את המרחב הריבוני והפונקציונלי של האחרת. לדוגמא, מכלול זה כולל סוגיות כגון פירוז המדינה הפלסטינית, השימוש של ישראל במרחב האווירי הפלסטיני, המעבר הבטוח בין הגדה המערבית לרצועת עזה, מתקני התפלה בחופי ישראל לטובת צפון השומרון או מעמד ייחודי לעובדים פלסטינים בשוק העבודה הישראלי;
- **מכלול נושאים היסטוריים** – הכולל את הסוגיות הנובעות מן הסכסוך ההיסטורי בין ישראל לפלסטינים. במכלול זה נכללות סוגיית הפליטים, זכויות הגישה והפולחן במקומות הקדושים ובראשן באגן הקדוש בירושלים, גבולות הקבע, תביעות כספיות, הדדיות וכיו"ב. במצב הקבע, סוגיות אלו תוסדרנה בהסכם קבע.
- **מכלול נושאים שוטפים** – סוגיות בהן מתקיימת מערכת יחסים שוטפת בין ישראל למדינה הפלסטינית המושתתת על הסכמים דו-צדדיים או על בסיס אמנות בינ"ל (נושאים אזרחיים, כלכליים, משפטיים וכיו"ב) הדומה למערכת יחסים 'נורמלית' בין מדינות.
- **מכלול נושאי בטחון אישי** – הכולל סוגיות הנוגעות לביטחון אישי כגון לוחמה בטרור, אכיפת חוק ומשטר הגבול. מכלול זה יכלול הסכמים המסדירים את התנועה בין ובתוך שתי המדינות כגון הסדרי תנועה, אבטחת צירים, 'מרדף חס' וכיו"ב.

17. **לכן, גם את היוזמה הפלסטינית הנוכחית ניתן לראות כביטוי של חד-צדדיות קונסטרוקטיבית** – היוזמה לקבל הכרה של האו"ם במדינה פלסטינית שלא בדרך של מו"מ עשויה להוביל בפועל להעמקת ההפרדה בין ישראל לבין הפלסטינים ולעיון פרדיגמת השתי-המדינות-לשני-עמים.

מה בעצם רוצים הפלסטינים?

18. לכאורה, מבחינת הפלסטינים יש מספר יתרונות ברורים במהלך שדרוג מעמד הרשות למדינה שלא דרך מו"מ עם ישראל –

■ **הקמת מדינה ללא תשלום המחיר** – המהלך באום עשוי להביא לכינונה של מדינה פלסטינית ללא הגבלה מוקדמת ומוסכמת על ריבונותה כפי שרוצה ישראל, וללא ויתורים הכרוכים בהסכם כמו התפשרות בסוגיות הליבה ובראשן הפליטים או הכרה במדינת ישראל כמדינה יהודית. זהו 'מעקף' זמני לבעיות החוקתיות-מבניות בצד הפלסטיני שמונע אשרור הסכמים עם ישראל;

■ **בינאום הסכסוך ואפשרות לפתוח בחזית משפטית נגד ישראל** – לפלסטינים יש לכאורה אינטרס לבנאם את הסכסוך כדי לפצות על הא-סימטריה המדינית עם ישראל משום שהם מניחים שמעמדה הבין-לאומי של ישראל ובפרט המתקפה על הלגיטימציה של ישראל, יגדילו את מרחב התמרון הפלסטיני בזירה זו ואת המנופים המשפטיים כלפיה. כך לדוגמה, תוכל הישות הפלסטינית המשודרגת לתבוע ישראלים בבית הדין הפלילי הבין לאומי (International Criminal Court – ICC); להביא את נושא הגבולות לדיון בבית הדין הבין-לאומי לצדק (international Court of Justice) או לקדם מהלכים לפיהם כל נוכחות ישראלית צבאית ואזרחית כאחד תיחשב כהפרת המשפט הבין-לאומי שעונשה סנקציות.

19. **ואולם בפועל, ההנהגה הפלסטינית מצויה בהתלבטות אמתית בנוגע לספטמבר** – על אף שקמפיין ההכרה במדינתם דרך האו"ם היה ההיגיון המדיני של אש"ף והרש"פ בשנתיים האחרונות, ההנהגה הפלסטינית מתלבטת באשר לתועלת שתצמח לתנועה הלאומית מכינון מדינה ללא הסכם, בעיקר על רקע שני חששות:

■ **נכנסים למלכודת מפת הדרכים?** – בשנים האחרונות גוברים הקולות בקרב הפלסטינים הקוראים שלא להסכים להקמת מפג"ז ובמסגרת של הסדר ביניים מבלי שמובטחים זכויותיה המלאות עפ"י המשפט הבין-לאומי, גבולותיה הסופיים וסממני ריבונות מלאים.⁵ חששם של הפלסטינים הוא שהסכסוך עם ישראל יהפוך ליסכסוך גבולותי לאחר הקמת מדינה כזו. זאת הסיבה לכך שמנהיגי הפת"ח ואש"ף למדינה ראו במפת הדרכים "מלכודת" (ר' לעיל). **בפועל, ההנהגה הפלסטינית מובילה את הפלסטינים בדיוק למדינה כזו;**

■ **חשש ליציבות ולשלמות הרש"פ** – המהלך הפלסטיני נושא בחובו גם סיכונים חמורים. בראש ובראשונה יכולת הנשיאה של ההנהגה הפלסטינית תועמד בספק. הפער שעלול להיווצר בין הציפיות של הציבור הפלסטיני "ביום שאחרי" המהלך, לבין המציאות בשטח יכול להוביל לתמיכה גוברת בחמאס, לאלומות, ובתרחיש מסוים גם לקריסת הרש"פ ולפירוקה.

נראה שההנהגה הפלסטינית שהובילה את מהלך ההכרה הפכה להיות שבויה בסיסמאותיה ובקמפיין שיצרה לשם התרסה נגד ישראל.

⁵ ר' למשל מאמרו של אחמד ח'אלידי שפורסם ב"אבדאן", 13/12/07: "קיים ספק בקרב הפלסטינים בנוגע לאפשרות המעשית ליישם פתרון על בסיס עיקרון החלוקה לשתי מדינות. הדרישה של התנועה הלאומית הפלסטינית להקים מדינה היא תוספת חדשה יחסית לדרישה הבסיסית שעוצבה לאחר 1948 שהיא 'השיבה'.

לנוכח התנאים שמציבים ישראל וגורמים בקהילה הבין-לאומית לכינון מדינה פלסטינית, הפלסטינים צריכים לומר "תודה, אבל לא תודה". החלופה שמציע ח'אלידי לפלסטינים היא לדרוש "פתרון המבוסס על שוויון ושותפות אמיתית בחלוקת הארץ".

הדברים שכותב ח'אלידי חשובים במיוחד משום שלמרות שמקום מגוריו בלונדון, הוא נחשב לאחד מיועציו הקרובים ביותר של אבו מאזן ומזוהה עם עיקרון הפשרה ההיסטורית שבבסיסו פתרון 'שתי המדינות'.

20. מעבר לכך, רעיון המדינה הפלסטינית שנוי במחלוקת בקרב הפלסטינים –

- **'לאומנים-חילוניים' פלסטיניים מקדמים את פירוק הרש"פ בגדה מטעמים אידיאולוגיים או אסטרטגיים כדי להעמיס על ישראל את מלוא הנטל הכלכלי והפוליטי של הכיבוש כדי להביא להסתלקותה המוחלטת ללא תנאי משטחי הגדה או לקריסתה של ישראל מבפנים, כפי שקרסה דרום אפריקה הלבנה. זרם זה מושפע מהשיח במערב ובעולם הערבי שמתמקד בזכויות הפרט והאזרח ובמאבק הבלתי אליים ולא בזכויות קולקטיביות;**
- **חמאס ורשת המוקאוומה האסלאמית, מצידם, מעולם לא ראה במדינה פלסטינית בגבולות '67 אלא שלב במאבק נגד ישראל שתוקם בגבולות זמניים;**
- **ההכרזה הפלסטינית בספטמבר מציבה גם את מערך הזה-לגיטימציה במערב במבוכה זמנית, למרות הגדלת המרחב התמרון המשפטי של הפלסטינים אל מול ישראל (ר' לעיל). גורמים אידיאולוגיים אלה דוחים את עיקרון שתי המדינות ולכן לא ימתלהבים' ממהלך ההכרה.**

כיצד המהלך הפלסטיני יכול לשרת את ישראל?

21. מבחינת ישראל, במהלך הפלסטיני מגולמים יתרונות רבים כתוצאה מהפיכתה של **הישות הפלסטינית לכתובת משפטית ומדינית** שזכויותיה, חובותיה ואחריותה ברורים ומחייבים יותר במשפט הבין-לאומי וכתוצאה משבירת הא-סימטריה המדינית בין ישראל לבין הפלסטינים, שבה דווקא הנחיתות הפלסטינית הייתה לרועץ לישראל.

22. **היתרון הבסיסי: הזדמנות לקיבוע מציאות של 'שתי מדינות' – ההכרה של מדינות העולם בהקמתה של מדינה פלסטינית צפויה לחזק את עיקרון של שתי-מדינות-לשני-עמים, ולעגן, הלכה למעשה, את ההפרדה בין מדינת ישראל ובין המדינה הפלסטינית, גם ללא 'סופיות תביעות'.⁶ להישג זה חשיבות רבה על רקע התחזקות השיח אודות פתרון המדינה האחת, שבבסיסו שלילת זכות הקיום של מדינת ישראל כמדינת יהודית ודמוקרטית. העלייה בפופולאריות של שיח זה במערב ובקרב הפלסטינים היא תוצאה של שחיקת פרדיגמת 'שתי המדינות' כמסגרת הפתרון היחידה לסכסוך בשנים האחרונות.⁷ כיום, רעיון 'המדינה האחת' מהווה בסיס למתקפת הזה-לגיטימציה כנגד ישראל. מיתרון בסיסי זה צומחים מספר יתרונות נוספים.**

23. **יתרון 1: עיצוב מצב הקבע תוך החזקת הנכסים הביטחוניים –** בשנים האחרונות, עקרון פירוז⁸ המדינה הפלסטינית הולך ונשחק,⁹ בראש ובראשונה לנוכח התחמשות חמאס בעזה, והקשחת הדרישות הפלסטיניות בנוגע לסממני הריבונות שהם דורשים, כולל זכותה להחזיק צבא.

6 ר' מסמך ראות אודות "סופיות תביעות".

7 ר' מסמך ראות אודות מגמת ההיפוך הפלסטיני.

8 עקרון הפירוז מוסכם על כל הקשת הפוליטית במדינת ישראל ומעוגן במסמכים הבאים: הבנות פנים-ישראליות ביחס להסכם הקבע: הסכם ביילין-איתן (1/97), סעיף 1.1. הסכמים בין ממשלת ישראל לאש"ף: הצהרת העקרונות (9/93), סעיפים 8, 15; הסכם עזה ויריחו (5/94) סעיפים VIII, IX, XVII, XXI; הסכם הביניים (9/95) סעיף XIV; מזכר נהר וואי (10/98) סעיף II; מזכר שארם א שיח' (9/99) סעיפים 6, 8; פסגת קמפ-דיוויד 2000 (7/00). עמדות ישראל במשא ומתן מול הפלסטינים: ר' טיוטת הסכם מסגרת על ממצב הקבע (מעודכן ל-9/00) סעיף (5.56). הסכמים לא-רשמיים בין גורמים ישראלים ופלסטינים: הבנו ביילין אבו מאזן (10/95) סעיף IV; המפקד הלאומי של עמי איילון וסרי נוסייבה (7/02) סעיף 5; יוזמת זינבה (10/03) סעיף 5, ואף במתווה קלינטון (12/00) סעיף ביטחון.

9 ר' מסמך מכון ראות מדינה פלסטינית חמושה.

לכן, יהיה קשה להגיע להסכם על סידורי הביטחון שיספק את ישראל, ויכלול, בין השאר, את פירוז המדינה, שליטה על המרחב האווירי, פיקוח על מעברי הגבול ונוכחות כוח קטן של צה"ל לזמן ארוך בבקעת הירדן. אל מול הקושי הזה, מתפתח לחץ על ישראל לשאת ולתת קודם עם הפלסטינים על נושאי הגבולות וסידורי הביטחון, כדי לשנות את המציאות בשטח.

דווקא הקמתה של מדינה פלסטינית במהלך חד צדדי עשויה לאפשר לישראל לשאת ולתת עם המדינה הפלסטינית על הנושאים השנויים במחלוקת תוך החזקת הנכסים הביטחוניים שלה, מבלי לוותר עליהם בתחילת הדרך לצורך הקמת מדינה פלסטינית בת קיימא.

24. **יתרון 2: ביצור מעמדה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי באמצעות סוגיית הייצוג הפלסטיני¹⁰ ולא דווקא באמצעות הדרישה להכרה פלסטינית במדינה יהודית, שלא תידון כלל באו"ם בספטמבר.** ישראל יכולה להוביל מהלך שתכליתו הכרה בכך שהזכות הפלסטינית להגדרה עצמית מומשה עם הקמתה של מדינה פלסטינית והכרה בקיומן של שתי מדינות לאום בהתאם לנוסחה של שתי מדינות לשני עמים.

25. **יתרון 3: דילול בעיית הפליטים במסגרת המדינה פלסטינית** – משעה שקמה מדינה פלסטינית כל הפליטים החיים במדינה הפלסטינית הם אזרחים פלסטינים. לכן, יש מקום להעביר את הסמכויות והתקציבים שניתנים כיום לאונר"א לממשלה הפלסטינית ולדרוש את ביטול מעמד הפליט שניתן לפלסטינים החיים במדינות המערב ונהנים מאזרחות מערבית. יתרה מכך, **ניתן לבסס מציאות שבה השיבה הפלסטינית תתבצע לשטחה של המדינה הפלסטינית באמצעות פתיחת הגבול לפליטים שיוכלו לחיות בה כאזרחים;**

26. **יתרון 4: הורדת השיח אודות של הזכות הפלסטינית להגדרה עצמית מעל סדר היום** – אחת מהטענות המרכזיות המושמעות כנגד ישראל היא שהעם הפלסטיני הוא 'תחת כיבוש', וכי גם לו יש זכות להגדרה עצמית כפי שיש לעם היהודי. נושא זה הפך למרכזי במסע הדה-לגיטימציה נגד ישראל. **הקמת מדינה פלסטינית לעם הפלסטיני מעקרת את טענת הזכות להגדרה עצמית, ומסייעת לשנות את המוטיב ששלט בו עד כה מסכסוך בין העם הפלסטיני השואף לעצמאות לסכסוך בין שתי מדינות להן יש שורה של מחלוקות (כאלו קיימים בעולם מספר עשרות).**

27. **יתרון 5: אופק לתהליך מדיני באמצעות פיצול הסכם הקבע לשורה של הסכמים קטנים** – עם הקמתה של מדינה פלסטינית ניתן יהיה להסדיר מולה את היחסים בין שתי המדינות במגוון תחומים כגון ביטחון, מים או כלכלה, ובכך לשבור את דינאמיקה של הכל-או-כלום של גישת החבילה. פיצול הסכם הקבע לשורה של הסכמים קטנים עשוי להפוך את הסכסוך הישראלי פלסטיני לסכסוך נורמלי בין שתי מדינות ולא לסכסוך קיומי.¹¹ כל זאת במקביל או לפני הדיון בסוגיות מהותיות המצויות בלב הסכסוך.

28. **יתרון 6: כתובת מדינית שמאפשרת פתרון כירורגי בסוגיית הגבולות** – האופי החד-צדדי של המהלך הפלסטיני יביא לכך שסוגיית הקבע יידונו בשלב מאוחר יותר. הקמתה של מדינה ללא הסכם בגבולות זמניים דה-פקטו, תאפשר בשלב מאוחר יותר להסדיר בצורה מקומית סוגיות גבול מורכבות כגון חילופי שטחים מאוכלסים או המעבר הבטוח.

29. **יתרון 7: הסדרת מעמד רצועת עזה** – הקמת מדינה פלסטינית תאפשר לישראל להכיר במעמדה של רצועת עזה כחלק משטח הריבונות הפלסטיני הכולל, עליו חלים כללי המשפט הבין לאומי המדינתיים הרגילים מבלי להכיר מחמאס כריבון שם.

30. **יתרון 8: חיזוק מעמדה של ירושלים כבירת ישראל באמצעות הוצאת הנציגויות הדיפלומטיות לצד הפלסטיני מהעיר** – הכרה במדינה הפלסטינית יכולה לשמש כהזדמנות לדרישה מהמדינות השונות להעתיק את נציגויותיהן הדיפלומטיות לפלסטינים לרמאללה, ולשדרגן למעמד של שגרירות. מאז '67 נוצרה מציאות על-פיה השירותים הקונסולריים לפלסטינים ניתנים על-ידי הנציגויות הזרות בירושלים שראשיהן משמשים כשגרירים בפועל אל הרש"פ. יתרה מכך, חלק מהשגרירויות הזרות לישראל כוללות נציגים לעזה.

¹¹ ר' מסמך ראות בנושא "גישת הפיצול והדילול להסכם קבע ישראלי-פלסטיני" (לחצו כאן).

¹¹ ר' מסמך ראות בנושא "גישת הפיצול והדילול להסכם קבע ישראלי-פלסטיני" (לחצו כאן).

המלצה: על ישראל להשלים עם המהלך הפלסטיני, ולהפיק ממנו את המיטב

31. לאור היתרונות אותם מנינו לעיל **אנו מציעים לראות בהכרזה על מדינה פלסטינית כהזדמנות למהלך חד-צדדי קונסטרוקטיבי שעשוי לשרת את האינטרס הישראלי בניהול הסכסוך הישראלי-פלסטיני**. למעשה, למדינת ישראל יש הזדמנות להשתמש במהלך ההכרזה ולעצב את היחסים עם הפלסטינים לשנים הקרובות.
32. קשת האפשרויות הישראליות היא רחבה ונעה בין הכרה במדינה הפלסטינית (endorsement) במפורש ובין שורה של מהלכים משתמעים שמאפשרים למהלך הפלסטיני לצאת לפועל.
33. **ישנם יתרונות להכרה ישראלית מפורשת במדינה פלסטינית**. בראש ובראשונה ישראל לא תצטייר כמי שרוצה למנוע מהפלסטינים את זכותם להגדרה עצמית. זאת, בעיקר על רקע הנכונות של ראשי ממשלות ישראל בעבר להכיר בפתרון של שתי מדינות לשני עמים. זאת ועוד, הנכונות של ישראל ללכת לקראת הפלסטינים יכולה לאפשר לה לבקש תמורות מהקהילה הבינלאומית שללא נכונות כזו לא יוכלו להתקבל.
34. בנוסף לכך, **ישראל צריכה לנקוט בשורה של צעדים שמעצבים את המציאות ביום שאחרי ההכרה באו"ם**, גם אם היא מסרבת להכיר במדינה פלסטינית במפורש. בנקודה זו נדרשת פעילות מדינית כבר כיום מול הקהילה הבינלאומית כדי להבטיח את תמיכתה בחלק מהאינטרסים הישראליים שאותם מנינו לעיל.
35. באופן קונקרטי ישראל צריכה לנסות לתעל את המהלך הפלסטיני **למועצת הביטחון, שם יקל לעצב את לשון ההחלטה ואת תוכנה, ולחסוך בכך את הווטו האמריקאי**. זאת על בסיס העקרונות הבאים:

- א. **המדינה הפלסטינית תוכרז ותוכר ע"י מדינות העולם, כולל ארה"ב וישראל;**
- ב. **המדינה הפלסטינית תירש את הרשות הפלסטינית על שלל סמכויותיה לפי הסכמי אוסלו וההסכמים שנחתמו לאחר מכן**. גם שטח עזה יוכר כחלק מהמדינה הפלסטינית העתידית, אך לא תהיה הכרה במשטר חמאס שם עד שיקבל את דרישות הקוורטט וישוב להיות חלק מהמדינה הפלסטינית;
- ג. **שטחה של המדינה הפלסטינית הוא בעזה ובאיו"ש, וגבולותיה של המדינה עם ישראל ייקבעו במו"מ בין הצדדים**. בעזה קיים שלטון בלתי לגיטימי שישראל והקהילה הבינלאומית לא מכירים בו; ארה"ב תרשום בפניה את התביעה הפלסטינית לכך שגבולות הקבע יתבססו על קווי ה-4/6 (אך לא תכיר בכך), ותכריז שגבולות הקבע ייקבעו במשא ומתן בין המדינה הפלסטינית לבין ישראל עפ"י ההסכמים הקיימים בין ישראל לפלסטינים;
- ד. **הסדרי ביטחון**: ארה"ב תערוב לישראל שבמצב הקבע יכוננו סידורי ביטחון במעטפת החיצונית של הגדה המערבית ובתיאום עם ירדן. עזה לא תהיה חלק מהישות הזו באמצעות מעבר בטוח עד שלא יותקנו הסדרים דומים בגבולה עם מצרים;
- ה. **הגנה עצמית והגנה משפטית**: זכותה של ישראל להגנה עצמית כנגד איומים מתוך השטח הפלסטיני תוכר עפ"י המשפט הבין-לאומי, וינתן גיבוי לשיטת המשפט הישראלית ולשיטת החקירות בישראל כדי לתת משנה תוקף לעקרון המשלימות (Complementarity principle) שמאפשר הגנה בפני תביעות והליכים בערכאות בינלאומיות;
- ו. **עקרון שתי מדינות לשני עמים**: ההחלטה במועבה"ט תתבסס על עקרון זה ותאמר במפורש: Jewish State או nation state of the Jewish people במקביל ל- Arab / Palestinian state או, לכל הפחות שהסדר הקבע מבוסס על העיקרון של "two states for two peoples";
- ז. **נציגויות דיפלומטיות**: ישראל והפלסטינים יכוננו נציגויות דיפלומטיות הדדיות בת"א וברמאללה בהתאמה; הנציגויות הדיפלומטיות שמכסות את שטחי הגדה ועזה

תועברנה לרמאללה ותועלנה לדרג שגרירות; במקביל, השגרירות הפלסטיניות תהיינה של המדינה הפלסטינית ולא של אש"ף (בדומה למעמד של שגרירות ישראל ביחס לנציגות של הסוכנות היהודית);

ח. **דילול סוגיית הפליטים:** ישראל תאפשר שיבת פליטים למדינה הפלסטינית (בכפוף לשיקולי ביטחון); ארה"ב תפעל לסיום נוכחותה של אונר"א בעזה ובגדה ולהעברת סמכויותיה ביחס לפליטים ולמחנות הפליטים לממשלת המדינה הפלסטינית; יש להפסיק את המצב שבו אדם יכול להיות פליט פלסטיני ואזרח של מדינה שלישית;

ט. **סממני ריבונות למדינה הפלסטינית שתוקם:** ישראל תכיר בסממני ריבונות נוספים של המדינה הפלסטינית כגון מטבע, קשרי סחר והסכמים בין-לאומיים. שאר סממני הריבונות ידונו במסגרת המשא ומתן בין המדינות;

י. **קיום בחירות בגדה:** ישראל תאפשר את קיום הבחירות בגדה לרש"פ (אם הפלסטינים יצליחו לקיים בחירות בעזה, אדרבא) כדי ליצור הנהגה פלסטינית של המדינה הפלסטינית בגבולותיה הזמניים שיהיו לה כוחות וסמכויות של ייצוג; המדינה הפלסטינית תייצג את תושביה ואזרחיה בלבד;

יא. **חידוש התהליך המדיני בין שתי המדינות ומיקודו בנושאים שמצויים בסמכותה של המדינה הפלסטינית** כגון ביטחון, כלכלה, סחר, שמירת הסביבה, ואף גבולות והסדרים שוטפים בירושלים. 'הסוגיות ההיסטוריות' שנובעות מהסכסוך שהחל ב-1948 או סוגיות שנוגעות לכלל העם הפלסטיני כגון סוגיית הפליטים או מעמד המקומות הקדושים בירושלים יידונו רק בשלב מאוחר יותר לאחר שתוסדר שאלת הייצוג הפלסטיני.

יב. **ישראל תבקש מארה"ב חבילת סיוע ביטחוני שיבטיח את יכולתה של ישראל להתמודד עם איומים עתידיים על רקע השינויים במזרח התיכון ובהערכת האיום.**

36. **מהלך כזה נותן מענה למרבית החששות של ישראל מהמהלך הפלסטיני, שאותו ישראל ממילא לא יכולה לעצור. בטבלה שבנספח מוצגים החששות הישראליים וההזדמנויות לאזנם.**

נספח

החשש והאיום	ההזדמנות והאיזון
כפיית פתרון שתי המדינות לישראל בתנאים לא נוחים.	ישראל גם מרוויחה מכך שהמדינה הפלסטינית מוקמת ללא צורך לדון בסוגיות הליבה ובראשן הפליטים וירושלים. ניתן לנסות ולעגן את העיקרון של שתי מדינות לשני עמים.
המדינה הפלסטינית תוכרז ללא שיוסכם על סידורי ביטחון	ישראל שומרת על הנכסים הביטחוניים בידיה למו"מ עתידי, ללא צורך לעשות ויתורים בתחילת הדרך לצורך הקמת מדינה פלסטינית בת קיימא.
הסכנה לקיבוע חד-צדדי של גבולות '67	גבולות הקבע ידונו במשא ומתן בין שתי המדינות. כינון המדינה הפלסטינית בגבולות זמניים יאפשר בעתיד פתרון כירורגי בסוגיות מורכבות כגון חילופי שטחים מאוכלסים.
ההשלכות של הזכויות המשפטיות המוקנות של המדינה הפלסטינית	סוגיית ההתנחלויות, הגבולות והביטחון הן חלק מהסוגיות התלויות ועומדות בין הצדדים לפי ההסכמים הקיימים שיידונו בין שתי המדינות; עשוי להיווצר איזון בין יכולת התביעות נגד ישראל ליכולת הישראלית לתבוע אחריות של המדינה הפלסטינית על המתרחש בשטחה.
מימוש הכלים המשפטיים יקדם את הדה-לגיטימציה לישראל	כינון מדינה פלסטינית והכרה ישראלית בה הם מהלך שיצמצם את הדה-לגיטימציה, במיוחד אם ילווה במשא ומתן מדיני. יתרה מכך, הרעיון המכונן של הדה-לגיטימציה הוא 'פתרון המדינה האחת', ולכן הם מסתייגים מכינון מדינה פלסטינית. גם אם תהיה פגיעה במעמדה הבין-לאומי של ישראל, בטווח הרחוק רעיון שתי המדינות מציב מחסום משמעותי בפני המתקפה המדינית על ישראל.
קמה מדינה פלסטינית, בלי להכיר במדינת ישראל כמדינה יהודית.	מימוש הזכות הפלסטינית להגדרה עצמית במדינה לצד ישראל מחזקת את המציאות של שתי מדינות לשני עמים, גם אם הפלסטינים לא יאמרו זאת במפורש. במציאות המדינית שנוצרה הסיכוי להכרה פלסטינית כזו קלוש.
השתלטות חמאס על המדינה הפלסטינית	זוהי סכנה שקיימת כמעט בכל תרחיש. הקרדיט למהלך הפלסטיני ילך לפת"ח המתון יותר, במיוחד לאור התנגדות רבים מהנהגת החמאס אליו. במונחים היסטוריים הם יזכרו כאלו שהובילו למדינה הפלסטינית.
התקוממות עממית פלסטינית	דווקא ניסיון ישראלי לעצור את מימוש ההכרזה באו"ם, עלול להחיש את ההתקוממות פלסטינית ואף להביא לקריסת הרש"פ.
המו"מ הישראלי-פלסטיני ייקבר קבורת חמור	המשא ומתן הפך חסר תוחלת מאז ניצחון חמאס ב-06'. לכן, דווקא כינון מדינה פלסטינית פותח פתח רחב לחידוש המשא ומתן על מצב הקבע באמצעות פיצול הסכם הקבע לשורה של הסכמים קטנים ולדלל את בעיית הפליטים.

סוף.